

Наставно научно већу Филозофског факултета, Београд

Реферат о завршеној докторској дисертацији

кандидата Драгана Чихорића (М.А.), под називом

Између Загреба и Београда. Мица Тодоровић и сарајевска уметничка сцена

тридесетих година 20. века

На седници Наставно научног већа Филозофског факултета у Београду од 25. јуна 2015. године, изабране смо у комисију за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Драгана Чихорића, под називом *Између Загреба и Београда. Мица Тодоровић и сарајевска уметничка сцена тридесетих година 20. века*. По стеченом увиду у завршену дисертацију, дајемо следеће

МИШЉЕЊЕ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији:

Кандидат Драган Чихорић (Бор, 1971). Дипломирао је (2006, 10) и одбранио мастер рад (2008, 10, ментор проф. Л. Мереник) на Филозофском факултету у Београду, Одељењу за историју уметности. Од 2009. године је асистент (па виши асистент) на Академији ликовних умјетности у Требињу, област историја уметности и историја модерне уметности.

Драган Чихорић објавио је неколико радова у научним часописима и поглавље у једној монографији: 1. „Елементи континуитета у архитектури Босне и Херцеговине: Зеница 1945-1960.“, *Новопазарски зборник*, 28, Нови Пазар 2004, 173-196. 2. „Имагинарна изложба цртежа Мице Тодоровић“, *Зборник Семинара за студије модерне уметности Филозофског факултета у Београду*, V, Београд 2009, 173-186. 3. „Параграф 218“, *Зборник Семинара за студије модерне уметности Филозофског факултета у Београду*, VI, Београд 2010, 21-34. 4. „Уводни текст“, у: *Академија ликовних умјетности Требиње*, Универзитет у Источном Сарајеву, Требиње 2014, 8-51.

Дисертација *Између Загреба и Београда. Мица Тодоровић и сарајевска уметничка сцена тридесетих година 20. века* садржи 267 страна стандардно форматираног текста и 17 страна библиографских референци, извора, архивске грађе и литературе.

2. Предмет и циљ дисертације:

Теза „Између Загреба и Београда. Мица Тодоровић и сарајевска уметничка сцена тридесетих година 20. века“ разматра међуратни опус сликарке Мице Тодоровић, као и све пратеће релације које је то дело остварило у поменутиим уметничким срединама. Истражен и анализиран опус Мице Тодоровић сведочи о многобројним и изузетно разноврсним контекстуалним структурама, чијим је формирањима, од школовања у Загребу и улоге у кругу око групе „Земља“, до потоње сарајевске уметничке сцене, значајно доприносила и сама уметница. Аутор разматра више временских и проблемских области/целина. Приступајући аналитички свакој од њих, понаособ, теза поприма облик комплексног историографског поља, омогућавајући целовит увид у међуратни опус уметнице, што је и био примарни циљ дисертације.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању:

Упркос потојању неколиких, малобројних, монографских разматрања (дескриптивног или формалистичког приступа и слабије изучене грађе) дела Мице Тодоровић, ова дисертација је *прво свеобухватно монографско, интерпретативно и историографски и теоретичарски уобличено научно штиво о деловању Мице Тодоровић*. Аутор успешно показује (доказује) циљеве постављене у предлогу дисертације и хипотезе. Он детаљно, оштрином запажања и завидном стручном и научном реториком, разматра и показује/доказује до сада тек спорадично истицану историјску важност, укратко, следећих проблема/подручја везаних за опус Мице Тодоровић и свеукупни контекст у коме њено дело настаје:

а) Загребачка ликовна сцена треће и четврте деценије, њој припадајући феномен „Прољетног салона“, као и пратеће теоријско-критичарске пропозиције, добрим делом формиране у кругу књижевне модерности успостављеном око Мирослава Крлеже као централне фигуре. Овде је од највећег значаја правилно читање педагошко-естетских

пропозиција професора Љуба Бабића, а посебно феномена „нашег израза“, као његовог кључног оперативног постулата.

б) Сарајевска ликовна сцена међуратног периода, успостављена је и показана као уметнички простор крајње несигурног идентитета. Уместо чврстих, институционализованих релација, локално уметничко понашање обележаваће деловање енергичних практиканата и теоретичарских индивидуалитета (Мијић, Мазалић, Кршић, Петровић).

в) Београд, са својом сценом тридесетих, поетским реализмом као доминантном стилском формацијом и профилисаним критичарским залеђем (Васић, Манојловић), стоји као завршно уметничко подручје у Чихорићевој исцрпној, изворној истраживачкој реконструкцији и одликује његову дисертацију као изванредно мишљену и писану, те је чини не само оригиналним научним делом, већ истинским доприносом драгоценим за даље разумевање међуратне уметничке сцене у Краљевини Југославији.

4. Кратак опис садржаја дисертације:

Дисертација је доследно, логично, са истраживачком радозналошћу и списатељском минуциозношћу, уобличена и конструисана следећим садржајем:

1. Уводна разматрања;
2. Загреб, двадесете са потпоглављима: Студирати у Загребу, ...у непосредној близини „варварина“, Ружичкина писма, „На далеком сјеверу“, Фотографија, цртеж и Сезанов завртањ, Од ренесансе до Старог завета;
3. Цртачки интермецо, са потпоглављима: Оријент, Босна, Лондон, Координирани *flaner*, Нова антропологија, „Негације“;
4. Ангажман и нови амбијент, са потпоглављима: Сарајево, *Pregled*, Јован Кршић, Након 1933, „Народни фронт“, Мица поново слика, Београдска епизода, Горичке девојке, *Collegium* и *Petorica*;
5. Закључак.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације:

Ова дисертација је *прво свеобухватно монографско, интерпретативно и историографски и теоретичарски уобличено научно штиво а) посебно о*

уметничком деловању, уметничком и извануметничком активизму Мице Тодоровић, б) начелно, изузетно научно и теоријски утемељена студија о уметничкој сцени двадесетих и тридесетих година на релацији Загреб-Сарајево-Београд, са посебним освртом и на контекст концептуалног, критичког, теоријског залеђа те сцене. Управо због свега тога, као и изврсности реализације, дисертација представља не само значајан допринос изучавању међуратне уметности Краљевине, већ и у, методолошком смислу, пример за узор будућим докторандима и њиховим тезама.

6. Закључак:

Дисертација је у свему изведена по одобреној пријави. Драган Чихорић даје детаљну, интелигентну и на истраживањима утемељену изворну тезу, одлично мишљену и писану. Она је како оригинално научно дело, тако и вредан допринос домаћој историјскоуметничкој науци. Стога нам је велико задовољство да предложимо јавну одбрану дисертације ***Између Загреба и Београда. Мица Тодоровић и сарајевска уметничка сцена тридесетих година 20. века*** кандидата Драга Чихорића, за шта су се стекли сви услови прописани законом и правилима докторских студија **Филозофског факултета Универзитета у Београду.**

проф. др Лидија Мереник, ментор

проф др Симона Чупић, Филозофски факултет,
Универзитет у Београду

проф. др Јасмина Чубрило, Филозофски факултет,
Универзитет у Београду

Београд,